Ner 151

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 17 Grudnia v. s. 1823 Roku.

Wiadomości Krajowe.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 8 grudnia.

Gazeta senacka teyże datty ogłosiła Naywyższy Manifest, w brzmieniu następującem:

z Bożey Łaski

MY ALEXANDER PIERWSZY

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyy

i tam daley i tam daley i tam daley

Objawiamy wszystkim Naszym wiernym poddanym.

Naywyższy, przez którego Krolowie królują, nanowo teraz okazać raczył Swiętą Swą wolę nad Cesarskim Domem Rossyyskim, postanawiając pomnożyć go nową gałęzią. Za błogosławieństwem Jedynego Rządcy serc, i za zgodą Nayukochańszey Rodzicielki Naszey, Nayjaśnieyszey Cesarzowey Maryi Federowny, Umyśliliśmy Jey Królewską Wysokość Xiężniczkę Wirtemberską Karolinę wybrać na Małżonkę dla Nayukochańszego Brata Naszego, Wielkiego Xiążęcia Michała Pawłowicza, stosownie do własnego jego życzenia.

Dnia piątego teraźnieyszego grudnia, za łaską Bozką, przyjęła Ona Prawowierne Greko-Rossyyskiego Kościoła wyznanie, i na Swiętem Bierzmowaniu nazwaną Heleną Pawłówną: a dnia szóstego tegoż grudnia, w obecności Naszey, Nayświętszego Synodu, i przy zgromadzeniu Urzędników Duchownych, Woyskowych i Cywilnych, w Soborney Cerkwi Pałacowey Zimowego Pałacu odbyły się poprzedzające ślub Wysokiey Pary zaręczyny. Obwieszczając o tém wiernych Naszych poddanych, Rozkazujemy: Jey Królewską Wysokość mianować: Wielką Xiężną z Tytułem Jey Cesarskiey Wysokości. Dan w Tronowém Naszem Mieście Sankt Petersburgu, dnia 6 grudnia, roku od narodzenia Chrystusowego tysiąc ośmset dwudziestego trzeciego, Panowania Naszego dwudziestego trzeciego.

Na autentyku podpisano własną Jego Cesarskiey Mości *ręką tak:* Alexander.

Ceremoniał Naywyżey potwierdzony Swiętego Bierzmowania Jey Królewskiey Wysokości Xiężniczki Wirtemberskiey Karoliny.

W dniu przeznaczonym na dopełnienie Swiętego Bierzmowania Jey Królewskiey Wysokości, to jest 5 grudnia, zrana o godzinie 10tey, zgromadzą się do Pałacu zimowego Jego Cesarskiey Mości Członkowie Nayświętszego Rządzącego Synodu i dalsze znakomite Duchowieństwo do wielkiey Cerkwi pałacowey, znakomite Osoby płci obojey, do Dworu wstęp mające, do Apartamentow pałacu.— Damy w Ruskich ubiorach, a Kawalerowie w ubiorach galowych.

Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość z Nayjaśnieyszemi Cesarzowemi i Jego Królewską Wysokością Xiążęciem *Oranii*, Ich Cesarskiemi Wysokościami, Wielkim Xiążęciem Jegomością Mikołajem Pawłowiczem, Wielką Xiężną Jeymością Alexandrą Federowną i Wielkim Xiążęciem Jegomością Michałem Pawłowiczem, Jey Królewską Wysokością Xiężniczką Wirtemberską *Karoliną*, Ich Królewskiemi Wysokościami Xiążęciem, Xiężną i Xiężniczką *Maryą* Wirtemberskimi, poprzedzani od Kawalerów Dworu i przeprowadzani przez Damy Stanu, Freleyny i inne Osoby znakomite płci obojey, udadzą się ze Swych wewnętrznych apartamentow do Wielkiey Cerkwi pałacowey, gdzie u drzwi Nayjaśnieysi Państwo spotkani zostaną przez Członków Nayświętszego Synodu i dalsze Duchowieństwo znakomitsze, w ubiorach kościelnych.

Nayjaśnieysza Cesarzowa Jeymość Marya Federowna wezmie Jey Królewską Wysokość Xiężniczkę Wirtemberską za rękę, i przyprowadzi do Nayprzewielebnieyszego Metropolity u samych drzwi Cerkwi, potym zacznie się Swięte dopełnienie Swiętego Bierzmowania Jey Królewskiey Wysokości Xiężniczki Wirtemberskiey, podług obrzędow kościelnych.— Po jego dopełnieniu zacznie się święta Liturgija: a przy jey kończeniu się, Nayjaśnieysza Cesarzowa Jeymość Marya Federowna, bierzmowaną już prawowierną Xiężniczkę, poprowadzi do ucałowania świętych obrazow i do przyjęcia Nayświętszey Kommunii.

Po skończoney Liturgii Nayjaśnieysi Cesarz Jegomość i Cesarzowe, oraz Ich Cesarskie Wysokoście przyymą powinszowanie znakomitszego Duchowieństwa, a potym powrócą do Swych apartamentow wewnętrznych, w powyżey opisanym porządku.

Dnia 5 teraźnieyszego grudnia w wielkiey Cerkwi pałacowey zimowego pałacu, w obecności Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości i Nayjaśnieyszych Cesarzowych, Jego Królewskiey Wysokości Xiążęcia Oranii, i całey Familii Cesarskiey, dopełniony został święty obrząd Bierzmowania Jey Królewskiey Wysokości Xiężniczki Wirtemberskiey *Karoliny*, która wtedy nazwaną została Prawowierną Xiężniczką *Heleną Pawłówną*. Matką była Jey Cesarska Wysokość Wielka Xiężna Marya Pawłowna, a dla nieobecności mieysce Jey zastępowała Xieni Klasztoru Nowgorodzkiego ś. Ducha *Maxymilla*.— W czasie mszy ś., Nayjaśnieysza Cesarzowa Jeymość Marya Federowna przewodniczyła Bierzmowaney Prawowierney Xiężniczce Helenie Pawłownie do ucałowania Swiętych Obrazow i do Przenayświętszey Kommunii. Bierzmowanię święte dopełnił Wysoce Przewielebny Metropolita Nowgorodzki *Serafim*, a Liturgiją świętą odprawiał Kapelan Ich Cesarskich Mości. Po skończeniu Liturgii, Nayświętszy Synod złożył powinszowanie Nayjaśnieyszym Cesarstwu i Ich Cesarskim Wysokościom.

Naywyżey potwierdzony Ceremoniał zaręczyn Jego Cesarskiey Wysokości Wielkiego Xiążęcia Michała Pawłowicza *z Jey Królewską Wysokością Prawowierną Xiężniczką.*

W dniu 6 grudnia, przeznaczonym na zaręczyny Jego Cesarskiey Wysokości Wielkiego Xiążęcia Michała Pawłowicza z Jey Królewską Wysokością Xiężniczką Wirtemberską, która nowo przyjęła prawowierną Religiją, zrana o godzinie 10tey zgromadzą się do zimowego pałacu Jego Ce-

sarskiey Mości, Członkowie Nayświętszego Rządzącego Synodu i dalsze Duchowieństwo znakomitsze, oraz wszystkie znaczniejsze Osoby płci obojey, Sztabs i Ober-Oficerowie Gwardyi, Ministrowie dworów cudzoziemskich i wszyscy mający wstęp do Dworu.

Członkowie Rady zbiorą się do Cerkwi, również tam wprowadzeni zostaną Ministrowie cudzoziemscy, dla znaydowania się na zaręczynach, przed przybyciem Familii Cesarskiey.

Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość, Nayjaśnieysze Cesarzowe i wszystkie Wysokie Osoby Familii Cesarskiey, przybędą z pokojow wewnętrznych do Cerkwi pałacowey w porządku następującem:

1) Furyerowie dworu i pokojowi Nayjaśnieyszych Cesarstwa Ichmość i Ich Cesarskich Wysokości.

2) Dway Mistrze obrzędow i Wielki Mistrz obrzędow.

3) Kamerjunkrowie, Kamerherowie i Kawalerowie dworu Jego Cesarskiey Mości, po parze, młodsi na przedzie.

4) Pierwsi Urzędnicy Dworu po parze, młodsi na przedzie.

5) Nayjaśnieysi Cesarz Jegomość i Cesarzowe, i Jego Królewska Wysokość Xiążę Oranii, mając przed sobą w oddaleniu Ober Kamerhera, a za sobą z boku Jenerał Adjutanta dežurnego.

6) Ich Cesarskie Wysokości Wielki Xiążę Mikołay Pawłowicz i Wielka Xiężna Jeymość Alexandra Federowna.

7) Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Michał Pawłowicz i Jey Królewska Wysokość Xiężniczka Narzeczona.

8) Ich Królewskie Wysokości: Xiążę, Xiężna i Xiężniczka *Marya Wirtemberska.*

9) Za nimi, poparze, starsi przodem, Damy Stanu, Kamer Freyleyna, i Freyleyny Nayjaśnieyszych Cesarzowych, Damy Dworu Królewsko-Wirtemberskiego i Freyleyny Ich Cesarskich Wysokości, oraz dalsze znakomite Osoby płci obojey.

Przy weyściu do Cerkwi, Ich Cesarskie Mości spotkani będą przez Członków Nayświętszego Synodu i dalsze znakomitsze Duchowieństwo, z Krzyżem i wodą święconą.

Nayjaśnieysza Cesarzowa Jeymość Marya Federowna wprowadzi Wielkiego Xiążęcia Jegomości Michała Pawłowicza i Jey Królewską Wysokość Prawowierną Xiężniczkę; na przygotowane po środku Cerkwi podwyższone mieysce, pokryte axamitem karmazynowym ze złotą gazą, a potym stanie na swojem mieyscu. Zaczną się potym zaręczyny podług obrzędow kościelnych.

Przed Carskiemi Drzwiami postawiony będzie pulpit, a na nim położona będzie Swięta Ewanjelia i Krzyż; przy pulpicie stolik, na którym złożone będą pierścienie zaręczne i dwie świece na złotych tacach.

Po włożeniu przez Nayprzewielebnieyszego pierścieni zaręczych na palec Wielkiemu Xiążęciu Michałowi Pawłowiczowi i Prawowierney Xiężniczce, nastąpią wystrzały z dział twierdzy S. Petersburskiey, 51 razy.

W modlitwach przez Nayprzewielebnieyszego czytanych i w jektenii Prawowierna Xiężniczka mianowana będzie: *zaręczoną niewiastą Prawowierną Wielką Xiężniczką Jeymością.*

Nayjaśnieysza Cesarzowa Jeymość Marya Federowna, zszedłszy z mieysca Swego, Sama zamieni pierścienie Ich Cesarskich Wysokości.

Po dopełnieniu Duchownego obrzędu, Wysocy Zaręczeni złożą podziękowanie Nayjaśnieyszym Cesarstwu Ichmość, potym zaś Ich Cesarskie Wysokości, Wielki Xiążę Jegomość Mikołay Pawłowicz, i Wielka Xiężna Jeymość Alexandra Federowna, zbliżą się i złożą swe powinszowania.

Wtedy Jego Cesarska Wysokość z Jey Królewską Wysokością nowo-zaręczoną Niewiastą Swą Wielką Xiężniczką Jeymością staną obok siebie.

Za dopełnieniem zaręczyn, przez Biskupów i dalsze Duchowieństwo, odprawiony będzie z przyklęknieniem dziękczynny *moleben*, a po zaintonowaniu przez proto-dyakona lat długich, nastąpi 31 wystrzałow z dział twierdzy.

Wtedy Członkowie Nayświętszego Synodu i dalsze Duchowieństwo znakomitsze, złożą Nayjaśnieyszym Cesarstwu Ichmość i Ich Cesarskiey Wysokości swoje powinszowania.

Z Cerkwi Nayjaśnieysi Cesarstwo Ichmość ze wszystkiemi Wysokiemi Osobami powrócą do wewnętrznych pokojow w porządku wyżey opisanym, prócz tego tylko, że Wielki Xiążę Jegomość, Michał Pawłowicz, będzie szedł obok z nowozaręczoną Swoją Niewiastą.

Obiad dnia tego będzie w wielkiey sali marmurowey, do którego zaproszone będą Osoby płci obojey pierwszych trzech klass. Naprzeciw Cesarstwa Ichmość siedzieć będą Członkowie Nayświętszego Synodu i Duchowieństwo znakomitsze. Po prawey stronie Familii Cesarskiey Damy Stanu, Damy Dworu Królewsko-Wirtemberskiego, Freyleyny i dalsze Damy pierwszych trzech klass, a po lewey stronie Członkowie Rady i dalsze osoby podług starszeństwa trzech pierwszych klass, tudzież Orszak Królewsko-Wirtemberskiego Domu.

U stołu za krzesłami Nayjaśnieyszych Cesarstwa Ichmość stać będą pierwsi urzędnicy Dworu i Kamerherowie. Kiedy zaś Nayjaśnieyszemu Cesarzowi Jegomości, Nayjaśnieyszym Cesarzowym i innym Osobom Wysokim od nich krzesła podane zostaną, wtedy zaczną służyć Cesarstwu Ichmość i Ich Wysokościom Kamerpaziowie.

Do stołu gra muzyka wokalna i instrumentalna z chorem spiewakow nadwornych.

Podczas stołu wzniesione będą następuiące toasty:

1) Nayjaśnieyszych Cesarstwa Ichmość, wtedy nastąpi 51 wystrzałow działowych.

2) Wielkiego Xięcia Jegomości Michała Pawłowicza, i Wysokiey Jego Zaręczoney, wśród 31 wystrzałow.

3) Całego domu Cesarskiego wśród 31 wystrzałow.

4) Za zdrowie Duchownych i wszystkich wiernych poddanych. 31 wystrzałow.

Podczas spełnienia powyższych toastow muzyka gra na trąbach i bije w kotły.

Kubki podają Nayjaśnieyszym Cesarstwu Ichmość Wielki Podczaszy; Jego Królewskiey Wysokości Xięciu Oranii, Wysokim Zaręczonym, Wielkiemu Xiążęciu Mikołajowi Pawłowiczowi, i Wielkiey Xiężnie Alexandrze Federownie, Mistrze dworu; Xiążęciu, Xiężnie i Xiężniczce *Maryi* Wirtemberskim, Kamerherowie.

Wieczorem o godzinie 6 zjadą się do pałacu zimowego Jego Cesarskiey Mości wszystkie znakomite Osoby płci obojey, Ministrowie cudzoziemscy, i dalsze do dworu wstęp mające, na bal w sali ś. Jerzego.

Przez cały ten dzień we wszystkich kościołach będą bić we dzwony, a wieczorem twierdza i całe miasto będzie oświecone.

Nazajutrz po zaręczynach, to jest dnia 7 grudnia, wczasie naznaczonym zbiorą się na pałac Jego Cesarskiey Mości, w apartamentach Nowozaręczoney, Członkowie Synodu i dalsze znakomitsze Duchowieństwo, Osoby znakomite płci obojey, Sztabs i Ober-Oficerowie Gwardyi, Ministrowie cudzoziemscy i wszystkie Osoby pięciu pierwszych klass, dla złożenia powinszowania Ich Cesarskim Wysokościom nowozaręczonym. Damy będą w ubiorach ruskich; a Kawalerowie w ubiorach galowych. (*G. S. P.*)

Przez Naywyższe Ukazy Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu wydane, 1823 roku:

Dnia 22 listopada. Przez Konfirmacyą Naszą, nastałą d. 29 listopada 1820 roku, na przełożenie Departamentu Audytoryatskiego Głównego Sztabu Naszego, podporucznik półku grenadyerów Xięcia Następcy Pruskiego, *Porfiry Kubasow*, za przestępstwa pozbawiony został rangi, dostoyności szlacheckiey, i zapisany do liczby szeregowych. Zwracając teraz uwagę Naszę na karę, którą on

już wycierpiał, a łącząc sprawiedliwość z miłosierdziem, Naymiłościwiey Rozkazuiemy, powrócić *Kubasowa* do dawnieyszey slacheckiey dostoyności, zostawując w liczbie szeregowych do wysługi.

Dnia 25 listopada. Na przedstawienie Biskupa Łuckiego Unickiego, *Jakuba Martusewicza*, naymiłościwiey mianowany Wikaryuszem tego Biskupstwa, Oficyał tamecznego Konsystorza, Prałat *Cyrylli Sierociński.*

Dnia 27 listopada. Dowódzca 2giey dywizyi kiryssyerów, Jenerał porucznik *Krełow*, otrzymał naymiłościwszy rozkaz, zasiadania w Rządzącym Senacie.

W dalszym ciągu Gazeta Senacka ogłosiła Ukazy z Rządzącego Senatu, które dla obszerności nie mogąc teraz umieścić treść ich kładziemy: 1) o tem, że podług prawa za karę cielesną uważa się zamknięcie na chlebie i wodzie, lecz prosty areszt prawidłu temu nie podlega, 2) o zwrócenie przez zwierzchność gubernialną pilney uwagi na ochronienie gromad wieyskich od samowolnych i niepozwolonych rozchodow, na wzór tych prawideł, które się zachowują w majątkach udziałowych. 3) o tem, że Ukaz 1776 roku 12 listopada, podług wydanych poźniey ustaw, mocy i działania mieć i za osnowę wyrokow przytaczany bydź nie może. 4) o nieprzeznaczaniu byłych członków Kancellaryi graniczney: Zubowa, Jerszowa i Lebiedjewa na przyszłość do żadnych dzieł, i nie dopuszczać do wyborów szlacheckich. 4) o wstąpieniu Radcy Taynego Hrabi Nesselrode do sprawowania Ministeryum spraw zagranicznych.

Kurs sankt-petersburski d. 4 grudnia: dukat hollen. nowy 11 r. 45 kop.. Zmiana złota 2 r. kop. 90. Zmiana srebra 2 r. 75 kop. 2 r. 74½. k.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow: 6⅞ assygnacyami — — 100 — } procentow
6⅞ brzęczącą monetą — 99½ } procentow
5⅞ takąż — — — — 85¼ } procentow

Wilno.

W przeszłą środę, d. 12 t. m., jako w rocznicę Wysokich narodzin Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości Wszech Rossyy, Alexandra Pierwszego, zrana odprawiło się nabożeństwo i spiewane było *Te Deum Laudamus*, we wszystkich kościołach tuteyszych, i zanoszono gorące modły do Naywyższego, o przedłużenie dni i panowania dobrotliwego Monarchy i całego Nayjaśnieyszego Domu Cesarskiego, w naypoźnieysze wieki. Urzędnicy woyskowi i cywilni, Marszałkowie gubernialny i powiatowi, Delegaci na elekcye i obywatele licznie zgromadzeni i różnego stanu ludzie napełniali świątynie Pańskie. W kościele akademickim ś. Jana takoż uroczyste odprawiło się nabożeństwo, na którem znaydowali się Rektor z Professorami Uniwersytetu, tudzież zgromadzenie gimnazyalne i ucząca się młodzież. Potym, Urzędnicy, Marszałkowie z Delegatami i Obywatele, Rektor Uniwersytetu z Professorami, złożyli hołd uszanowania u JW. Jenerała Wojennego Gubernatora, JW. Senatora *Nowosielcowa*, i JW. Gubernatora Cywilnego — Wieczorem miasto zostało oświecone. Ratusz kilką tysiącami lamp jaśniał Wystawą illuminacyi odznaczały się jeszcze bramy Uniwersytetu, dom Pocztamtu, mieszkanie JW. Marszałka gubernialnego etc. Bal wielki i świetny, dany przez JW. Marszałka gubernialnego, naywdzięcznieyszą ożywiony wesołością, zakończył obchod dnia tego.

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 19 grudnia.

(z *Kuryera Warszawskiego.*)

Wczora jako w święto Imienin J. C. M. W.X. Mikołaja, w kościele metropolitalnym odbyło się w obec władz rządowych solenne nabożeństwo. Celebrował JW. JX. *Ostrowski* Biskup Sufragan *Łowicki* i zaintonował *Te Deum*, oraz modlitwę o błogosławieństwo Przedwiecznego dla całey dostoyney Rodziny Nayłaskawszego Monarchy; w kaplicy zamkowey również odbytem zostało uroczyste nabożeństwo. Wieczorem główny ratusz i inne domy oświecono.

JW. *Kutuzow* jenerał porucznik i adjutant Nayjaśnieyszego Pana, przybył do *Warszawy.*

Wielka sala w domu *Towarzystwa* dobroczynności, przy Krakowskiem przedmieściu, została upiększona: urządzono w niey na nowo teatr, w którem (jak słychać) dawane będą na korzyść ubogich tegoż instytutu, widowiska sceniczne przez amatorów. Pierwsze takowe widowisko wkrótce ma bydź przedstawioném.

Podług niektórych listów kupieckich, *pszenica* może podrożeje: gdyż w Hiszpanii i Portugalii wcale tego lata nieurodziła, i tameczni kupcy wysłali okręty do różnych portow dla jey zakupienia.

We wsi rządowey *Ostrowie*, w obwodzie Łomżyńskim okazała się choroba na bydło, powietrzem bydlęcém zwane. lecz zaradcze środki prędko jey tamę położyły.

Austrya:

Wiedeń dnia 10 grudnia.

(z *Gazety Warszawskiey.*)

Powszechnie zapewniają, iż dwór nasz nie będzie się prosto wdawał do interessów południowo-Amerykańskich, lecz tylko przez pośrednictwo przyłoży się do ukończenia ich w dobrym sposobie. Słychać, iż zaraz po powrócie Xięcia *Metternicha* ze *Lwowa*, wyprawiono gońca ze stosownemi rozkazami do posła naszego w *Paryżu*, i doniesiono o tém Hrabiemu *Brunetti*, posłowi naszemu w *Madrycie.*

Nayjaśnieyszy Cesarz Jmość przeznaczył znaczną summę z prywatney swojey kassy na wsparcie poddanych w królestwie Lombardzko-Weneckiém, którzy przez ostatnie wylewy rzek szkodę ponieśli.

Niemcy.

Od brzegow Menu dnia 8 grudnia.

(z *Gazety Warszawskiey.*)

Na sessyi izby deputowanych wirtemberskich d. 5 b. m. minister skarbu podał budżet przychodów i wydatkow krajowych na lat 3 od 1 lipca r. b. do tegoż dnia i miesiąca w roku 1826. Ogólny dochod w tym przeciągu czasu wyrachowano 28 milionow 812,370 złotych ryńskich, a wydatek 28 milionow 796,834 takichże złotych, pozostanie więc w skarbie 15,535 złotych ryńskich.

Pierwsza izba stanów wirtemberskich nie rozpoczęła jeszcze obrad, nie mając potrzebney liczby członków swoich.

Z Frankfortu do *Kassel* jest 20 mil. Poczta wozowa odbywała dawniey tę drogę we 40 godzinach a poźniey we 30; przez zaprowadzenie od nowego roku lekkich powozow, będzie mogła we 20 godzinach. Jest to skutkiem poprawy urządzenia poczty w Prusach, które inne kraje niemieckie naśladują.

Dług krajowy W. Xięstwa Hesko-Darmstadzkiego obrachowany do d. 1 lipca r. b. wynosił 13 milionow 604,000 zł. ryńs., na to opłacono 528,000 takichże złotych, a zatem zostaje jeszcze 13 milionow 76,000 złotych. Prowizya roczna wynosi 621,828 zł. ryńskich.

Francya.

Paryż dnia 6 grudnia.

(z *Gazety Warszawskiey.*)

Gdy Xiążę *Angouleme* przyjął radę oświecenia publicznego, prezes jey miał do niego następującą mowę. „Mości Xiążę! jakaż to sława dla Francyi, że W.X.M. imieniem ucywilizowanego świata, pokonał ostatnich nieprzyjaciół, którzy się przeciwko Królom i ludom uzbroili, i że krwawego ducha rewolucyi ścigał aż do słupow *Herkulesa*, dla ponękania go tam nazawsze, i postawienia Europy, zbyt długo wstrzęśnioney, na mocnym gruncie. Komuż winniśmy tak czystą, jak jedyną w dziejach wojennych sławę? Twojem ona jest dziełem, Xiąże, oraz walecznego i wiernego woyska Królewskiego, które umiało zwycięztwo zamienić w dobrodzieystwo. Hiszpania, Mości Xiąże, powi-

tała cię z wdzięcznością, jako oswobodziciela swego, a Francya wita cię dziś z uniesieniem, jako będącego radością Króla i zaszczytem oyczyzny. Religia, która w tobie uznaje narzędzie litościwey Opatrzności, cieszy się ze spokoynego twojego tryumfu. Wtenczas dopiero nie masz Pireneów, kiedy nie masz nieprzyjacioł prawości. Wszystkie serca przynależą dzieciom *Ludwika XIV i ś. Ludwika*, a wspominając o młodzieży, mogę zapewnić, iż jest przejęta miłością ku dostoyney osobie twojey, bo wie, iż na szabli i cnotach twoich polega szczęśliwa dla niey przyszłość.“ — Xiąże odpowiedział: „Przyymuję chętnie powinszowanie WPanów, i z radością przypominam sobie przyjęcie w kollegiach waszych. Wiem, iż tam dobry duch panuje, i zalecam WPanom, abyście w uczniów waszych wpajali przywiązanie do nadaney nam przez Króla konstytucyi.“ Pan *Boissand* prezes konsystorza wyznania auszpurskiego w Paryżu, rzekł: „Mości Xiążę! Konsystorz wyznania auszpurskiego widzi się szczęśliwym, iż w tym dniu powszechney radości, może złożyć swóy hołd W. X. Mości, a łącząc głos swóy z głosem całey Francyi, obchodzi z naywiększém uniesieniem chwalebny powrót dawcy pokoju Hiszpanii i oswobodziciela jey Króla. Oby prawica Wszechmocnego, która cię tak widocznie od niebezpieczeństw zasłaniała, błogosławiła ciągle W. X. Mości i dostoyney rodzinie. Niech nam wolno będzie wynurzyć nadzieję, iż W. X. Mość raczysz przychylnością swoją nadal obdarzać konsystorz kościoła naszego.“ — Xiążę odpowiedział: „Przyymuję z radością powinszowanie konsystorza ewanjelickiego. Cieszę się bardzo, widząc go w tém mieyscu. Zawarty przezemnie pokoy, przyłożył się do utwierdzenia konstytucyi, którą Król nadał ludom swoim.“

Baron *Puimarin* podał Królowi Jmci medal, wybity z powodu powrótu Xięcia *Angouleme* do tuteyszey stolicy. Z jedney strony wystawia tego Xięcia wjeżdżającego konno przez bramę tryumfalną *de l'Etoile*, a bogini sprawiedliwości kładzie mu koronę na głowę, z drugiey zaś strony Lutecya (Paryż) podaje mu wieniec laurowy i gałązkę oliwną.

Podczas wjazdu Xięcia *Angouleme* jeden tylko zdarzył się nieszczęśliwy przypadek. Młodzieniec nazwiskiem *Hancin* chciał wleźć na mur ogrodu tuilleryyskiego, żołnierz na straży stojący wołał, aby się oddalił, i wystrzałem go zabił. Żołnierz ten został natychmiast uwięziony. Xiążę *Angouleme* dowiedział się ze smutkiem o tem zdarzeniu.

Cesarsko Rossyyski Wielki Szambelan, Xiąże *Naryszkin*, miał d. 4 b. m. prywatne wysłuchanie u Króla Jmci.

Dnia 7. Czynią teraz znaczne odmiany w sali obrad izby deputowanych. Dziennikarze tuteysi życzyliby sobie, aby im przeznaczono lepsze mieysce w teyże sali, bo dotąd bardzo oddaleni od mównicy, niemogli dobrze słyszeć mówiących.

Dzisieyszy *Monitor* umieścił urządzenie królewskie, wydane d. 3 b. m. w następującey treści: „Wszystkim podoficerom i żołnierzom woyska naszego lądowego, tudzież powołanym do służby nowozaciężnym, których w czasie ogłoszenia ninieyszego urządzenia za zbiegów uważać wypada, z przyczyny, iż albo opuścili korpusy, do których należą, albo nieprzybyli do tych, do których byli przeznaczeni, nadaie się zupełna amnestya w tym sposobie, iż zbiegi, którzy przywołani zostali przed d. 10 marca 1818, są uwolnieni od dalszey służby, ci zaś, którzy weszli poźniey po zapadłém w rzeczonym dniu prawie, powinni wysłużyć swóy czas w woysku, a nieobecność ich nie będzie rachowaną. Weterani, powołani prawem z d. 10 kwietnia r. b., schwytani jako zbiegi, a dotąd jeszcze nieosądzeni, mają bydź uwolnieni i puszczeni do domu. Ułaskawieni zbiegi powinni oddać wszystkie wzięte z sobą znaczniejsze rzeczy woyskowe, lub je wynagrodzić, albo przynaymniey dowieść niemożności dopełnienia, ani jednego, ani drugiego warunku. Wyłączają się od amnestyi: 1) wszyscy woyskowi, którzy przeszli do nieprzyjaciela; 2) wszyscy, którzy po ogłoszeniu ninieyszego urządzenia zbiegną; 3) wszyscy, którzy się opoźnią korzystać z amnestyi, i dopiero po d. 1 marca r. 1824, albo sami się stawią, albo schwytani zostaną; nakoniec 4) wszyscy zbiegi, nawet weterani, którzyby w czasie ogłoszenia tey amnestyi, już osądzeni byli. Wielki kanclerz, naradziwszy się z ministrem woyny, ma podać projekt ułaskawienia: *naprzód* dla tych, którzy na kaydany lub roboty publiczne skazani zostali, a którzy przynaymniey połowę swojey kary odbyli, i na których przez ten czas niezapadł inny wyrok sądowy, lub którzy zostając w więzieniu, w ciągu ostatnich 6ciu miesięcy nie uchybili karności, albo też prawem z d. 10 marca 1818 r., zostali powołani do służby, jako weterani; *powtóre*, dla woyskowych skazanych przez radę wojenną na karę poprawczą, którzy postępowaniem swojém okazali się godnymi łaski Monarchy. Zbiegi, którzy mają jeszcze swóy czas wysłużyć, i tym celem udać się za kartą drożną, lub pod strażą żandarmów, do przeznaczonego mieysca, a tam albo niestaną w przyzwoitym czasie, lub nawet powtórnie zbiegną, stawiwszy się poźniey, lub zostawszy schwytanymi, będą podług całey surowości praw ukarani.

Drugie urządzenie królewskie z d. 3 b. m. stanowi: „Summa 250,000 fr. przeznaczona budżetem ministeryum woyny, po zmarłych żołnierzach woyska zachodniego, ma bydź obróconą dla innych żołnierzy, albo też ich wdów i sierot, niepobierających żadney pensyi, lub innego wsparcia z kassy krajowey, w tym sposobie; 1) dla starych żołnierzy, sierżantów i oficerów niższego stopnia po 100 fr., a dla ich wdów i sierot po 75 fr., 2) dla dowódców batalionu i kompanii po 200 fr., a dla ich wdów i sierot po 150 fr.; 3) dla wszystkich innych wyższych oficerow po 300 fr., a dla ich wdów i sierot po 250 fr. W udzielaniu tego wsparcia ma bydź szczególniey dawany wzgląd na tych woyskowych, którzy dla ran odniesionych w bitwach, nie mogą starać się o utrzymanie życia, a nadewszystko, na podeszłych i kalekow. Należy podobnież mieć szczególny wzgląd na wdowy i sieroty po woyskowych, którzy w woynach domowych polegli lub innym sposobem śmierć ponieśli.

Dnia 8. Odebrane tu listy z *Wiednia* donoszą, iż układ zaczęty od niejakiego czasu przez Pana *Irwing*, względem ostatniego uregulowania długu austryackiego, należącego się Anglii, który tylekroć był powodem do nieprzyjemnych rozpraw w parlamencie Wielkiey Brytanii, został nareszcie zawarty.

Czytamy w *Monitorze*, iż marszałek Xiąże *Belluno* zabawi kilka dni w majętności swojey *Menars*, a potym wyjedzie do *Wiednia*, dla objęcia urzędu posła naszego przy dworze tamecznym. Wieść, która się dawniey rozeszła, jakoby wspomniony marszałek wymówił się od przyjęcia tego urzędu, była bezzasadną.

Wdowa po kupcu *Bourcier*, podeyrzana o otruaie swego męża, i grek *Kostolo*, będący z nią w gorszących związkach, i oskarżony o wspólnictwo zbrodni, zostali d. 29 z. m. wypuszczeni z więzienia dla braku dostatecznych dowodow zbrodni. Prezes sądu dał wdowie piękną przestrogę, która mocne wrażenie na umyśle jey sprawiła, tak, iż się zalała łzami i zemdlała. *Kostolo* ma bydź wywieziony za granicę.

Hiszpanija.

Madryt dnia 29 listopada.

(z *Gazety Warszawskiey.*)

Król Jmć wydał wczora dwie ustawy. W pierwszey zaleca wszystkim dowódcom korpusów, aby uwolnili od służby wszystkich podoficerów, żołnierzy i doboszów, którzy wzięli oręż dla walczenia przeciwko buntownikom i należenia do oswobodzenia Monarchy, i aby ich uznawali za ochotników. W drugiey oświadcza Monarcha, iż znalazłszy zupełnie wycięczony skarb Królewski przez rząd rewolucyyny, widzi potrzebę zniesienia rozmaitych urzędów i zmnieyszenia pensyi urzędnikom.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 151.

Wilno dnia 17 Grudnia v. s. 1823 Roku.

HISZPANIA.

Empecynado został schwytany przez oddział ochotników królewskich; że zaś jest objęty kapitulacyą twierdzy *Badajoz*, przeto dowódca w *Sagnaful* z rozkazu jenerała dowodzącego w Kastylii, domagał się uwolnienia jego.

Zdaje się, iż w rocznicę urodzin Królowey naszey ogłoszona będzie powszechna amnestya.

Z rozkazu Królewskiego wydrukowano 15,000 exemplarzy kilku wierszy, które *Riego* w ostatnich trzech dniach życia swojego napisał, i na rusztowaniu oddał spowiednikowi swemu.

Słychać, iż *Ballasteros* przejechał *incognito* przez *Madryt* do Francyi.

Dnia 30. Dnia 4 b. m. Monarcha nasz wydał następujące postanowienie do ministra woyny: „Pomnąc na ułatwienia, które poprzednikowi WPana w ministeryum woyny jak od dostateczney oyca i przodka mojego, tak odemnie samego do zwolone zostały, dla zapewnienia naywiększego pośpiechu w expedyowaniu pism, nadaję WPanu upoważnienie, do podpisywania się po imieniu tylko *San Juan* na wszystkich aktach ministeryum WPana rozkazach, biletach, pasportach i t. d., tyczących się Hiszpanii i Indyy, wyłączając od tego wszystkie pisma urzędowe i dokumenta, które ja własną ręką podpisuję, a które WPan całym podpisem swoim zaświadczać powinieneś."

WŁOCHY.

Od granic Włoskich dnia 28 listopada.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Po przytłumieniu rewolucyi w Hiszpanii zawinęło już do *Civita-Vecchia* 6 okrętow hiszpańskich dla kupienia pszenicy.

Były Cesarz mexykański *Iturbide* popłynął z dwoygiem dzieci swoich i P. *Torrente*, byłym konsulem stanow hiszpańskich z *Liworny* do Anglii. Żona *Iturbida* z resztą rodziny jego pozostała w *Liwornie*. Krok ten *Iturbida*, jest tem dziwnieyszy, iż teraźnieyszy rząd mexykański wyznaczył mu 25,000 piastrow roczney pensyi, pod warunkiem, aby jey używał we Włoszech.

Dnia 30. Mowa Oyca ś. miana po łacinie w konsystorzu d. 17 b. m. tłomaczona z włoskiego.

Wielebni Bracia!

„Pierwszy raz do was z tego wzniosłego odzywając się mieysca, zastanawiamy się nieco, czy wdzięczność wam pierwiey naszę za papiezką, do jakiey wynieśliście nas dostoyność, wyrazić, czyli użalić się raczey mamy, żeście nayważnieyszym służby apostolskiey obciążyli nas ciężarem? Może dla tego tylko następcą nas mieć chcieliście owego *Piusa* VII, którego pochwał żaden wiek nie przepomni nigdy, ażeby słabość i nieudolność nasza, stawiona obok siły tylu i tak wielkich cnot, z tym większą i rozciągleyszą uznaną była oczywistością; mieliście bowiem kollegow naydroższym cnot zbiorem ubogaconych, i przeto w naywyższym stopniu godnych, aby im naywyższe rządy Kościoła powierzone były od was; z jakieyże pobudki nas z pomocy zasług wszelkich obranego przełożyliście nad nich? W spomnionych zatopieni uwagach, wpadamy na myśl, żeśmy istotnie przez tego wybrani zostali, *który wzbudza z kamieni synów Abrahamowych i wybiera podłe i wzgardzone od świata, aby zawstydził mocne.* Wy tylko tłumaczami staliście się i woli Bożey wykonawcami, w czém natchnienie Ducha ś. z wysokości, pośpiechem wielkim, względnością nayprzychylnieyszą i cudowną wsparło was zgodnością. Dalecy już od użalania się na was, przekonaliśmy się, żeśmy nie wygasłey ku wam wdzięczności dłużnikiem, a dopełniwszy już powinności naszey ku temu, *który z prochu podźwignąć nas raczył*, aby nas na naywyniośleyszym posadził stopniu, zebraliśmy tu was, braci naszych, dla wynurzenia szczerey i wnętrzney powinney wam od nas wdzięczności, w czém uiszczając się w tey chwili, myślą jest naszą, że tak ją sobie tłumaczyć, i to zawsze o nas mieć będziecie przekonanie, żeśmy przy każdey podaney sposobności czynnie jey dowieść wam gotowi. A następnie cokolwiek do przystoyności i pomnożenia dostoyności rządow waszych zmierzać, tudzież, cokolwiek przyczynić się będzie mogło, do podniesienia zaszczytów, korzyści i dogodności każdego z was, przyrzekamy wam, że według przemożności naszey nie będzie to wam usuniętym. Prosimy was, bracia wielebni, abyście z tym samym pośpiechem, względnością i zgodnością, jakie okazaliście w kreowaniu nas Papieżem, wspierać nas raczyli w dźwiganiu ciężarow służby Naywyższey. Jak dotkliwe klęski w tych czasach ostatnich ponosił Kościoł *Chrystusów*, ile ma dotąd nie przyjaciół wiara prawdziwa, jakie rozprzężenie obyczajów panuje wszędzie, i jakiemi dolegliwościami, przeszkodami i trudnościami przeciążone są sprawy kościelne, wielebni bracia znacie to dostatecznie. My zaiste w położeniu tamy rozlewowi tylu nieszczęść, oszczędzać nie będziemy dzień i noc trudow i starań naszych; wszakże przy tak wielkim spraw nawale, jeżeli wy niewesprzecie nas radą i pracą waszą; widzimy dobrze niepodobieństwo, aby obfite za rządow naszych zbierać się dały owoce, o które nie przestajemy nigdy błagać Boga. Zabierzcie się, wielebni bracia, do uprawy winnicy Pańskiey, do oczyszczenia jey z jałowych i szkodliwych roślin, i opatrzenia jey w plenne i zbawienne, kiedy się tego okaże potrzeba. Ach! pracuycie z nami dla dostąpienia tey nayobfitszey nagrody, jaką gospodarz niebieski czynnym i pracowitym swoim przyobiecał robotnikom, do niego jeszcze o to nieustannie gorące wznosić będziemy modły, aby On sam tą uprawą naszą zarządzał, i łaskawie potrzebnych nam do podjęcia oney sił udzielał. Albowiem, *ani który szczepi, jest czém, ani który polewa, ale Bóg, który wzrost i pomnożenie daje.*

Na odprawionym d. 20 b. m. publicznym konsystorzu, Oyciec ś. dał kapelusz kardynalski, kardynałom *de Villanova Solara, de Clermont-Tonnere* i *de la Farre.*

ANGLIA.

Londyn dnia 2 grudnia.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Gdy, jak się zdaje, Król Jmść Niderlandzki postanowił nie utrzymywać wielkich posłów przy dworach zagranicznych, lecz tylko posłów, przeto Baron *Fagel*, będzie zapewne odwołany z *Londynu*.

W *Gibraltarze* odebrano wiadomość listowną z *Lisbony*, iż przed uyściem rzeki *Tagu*, krąży fregata brezyliyska *Karolina*, i zdobyła już kilka okrętow portugalskich.

Gazeta tuteysza, *Star*, pisze, iż mimo wyraźnego zaprzeczenia gazety *Goniec* i innych pism publicznych londyńskich, wszyscy jednak świadomi rzeczy, dobrze wiedzą, o postanowieniu powiększeniu woyska naszego liczbą 10,000 ludzi i ciągłem uzbrajaniu okrętów. Panowie *Cannig* i *Huskisson* mieli oświadczyć deputacyi kupców, iż nie widzą żadnego bliskiego niebezpieczeństwa dla wypraw do Ameryki południowey, lecz o dalszych niebezpieczeństwach sądzić nie mogą.

Pozwolono drukować. Z *polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora:*
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Przedaż Publiczna.

1 Od Litewsko Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na przedaż murowanego domu zrujnowanego i zupełnie spustoszonego w Wilnie na Tatarskiey ulicy pod N. 664, dla uskutecznienia 3go targu, naznaczono dzień 19 teraźnieyszego decembra, a zatém życzący mieć udział w takowym targu, zechcą przybywać do tego Rządu na dzień oznaczony. Dnia 14 decembra 1823 roku.

Assesor i Kawaler Nowicki.
Sekretarz i Kawaler Kleyst.

Ogłoszenie Licytacyi na dwodziestopięcioletnią dzierżawę Młynu.

2 Rząd Imperatorskiego Wileńskiego Uniwersytetu podaje do wiadomości publiczney, że młyn w mieście Wilnie, po królewski zwany, do tegoż uniwersytetu należący, za potwierdzeniem wyższey zwierzchności przez pubiczną licytacyą wypuszczać się będzie w dwódziestopięcioletnią arendowną dzierżawę od dnia 18 lutego przyszłego 1824 roku poczynać się mającą.

Intrata z młynu w latach ostatecznych dzierżawy czyniła rocznego dochodu rub. sr. 2550, z którego potrącało się coroczne dla dzierżawcy po 180 górą rubli za wolne w tym młynie mełcie dla klasztorów wileńskich XX. Bernardynów i PP. Bernardynek ś. Michalskich.

Na pewność dotrzymania warunków kontraktu dzierżawnego, licytant okazać, a utrzymujący się po odbytey licytacyi przy dzierżawie młynu, złożyć obowiązany będzie ewikcyą, którey wartość ma być odpowiednią summie trzechletniey intraty. Ewikcya składać się ma z majątku ziemnego lub murowanego domu w mieście Wilnie przez właściwy urząd ocenionego, o swobodności przez Sąd Gł. 2go Departamentu poświadczonych.

Licytacya odbywać się będzie w mieyscu posiedzeń Rządu Uniwersytetu, termina na targi są pierwszy w d. 17, drugi w d. 21, trzeci zaś i ostateczny w d. 28 stycznia roku przyszłego 1824 o godzinie 4tey po południu.

Życzący tym sposobem otrzymać dzierżawę pomienionego młynu, dla poiformowania się o warunkach do kontraktu dzierżawnego, zechcą się udać do Kancellaryi Rządu Uniwersytetu, wydziału administracyi ogólnego funduszu edukacyynego i dóbr beneficyalnych Uniwersyteckich, gdzie w dniu każdym zrana od godziny 8 do 12 i po południu od godziny 3 do 7 mogą mieć sobie kommunikowane do przeyrzenia rzeczone warunki.

Za Sekretarza Józef Okołów.

---

1 Niżey podpisany na imie W. Karoliny z Irzykowiczow Kontrymowey Sędziney Gran. Wileń. na rubli sr. 100 łącznie z moją żoną Anną wprzód Oleszkiewiczową wydał oblig, a jakiego taż W. Sędz. Kontrymowa nie uznała przez oświadczenie w roku idącym grudnia 11 d. w aktach Grodz. Wileń. zaniesione na rzecz twojego męża i jego kredytorów WW. Derszkofów: lecz ponieważ niżey podpisany zniewolony przez tradycyą wypłacać tęż summę jaka pomienionym obligiem jest objęta WW. Derszkofom, a oblig takowy nie wiadomo w czyim zostaje ręku: przeto aby onego nikt nienabywał i że za onym nic nie zostaje dłużny niniejsze trzykrotne do Kuryera Lit. niżey podpisany podaje ostrzeżenie.

Wincenty Domański L. U. W.

Takowe ostrzeżenie wolno pomieścić do Kuryera Lit. Daniel Wener R. M. W.

Sąd Exdywizorski.

1. Dekretem Ziemskim Ptu Wileńskiego dnia 16 9bra 1823 roku ustanowionym, dla usatysfakcyonowania wierzycieli tak zmarłego Wincentego Kuczewskiego Woznego Ptu Wileńskiego, jako też żyjącego jego brata Karola Kuczewskiego, na wszelkie fundusze przeznaczonym został Sąd Taxy i Exdywizyi, zatym początkowemu sprawy zaosnowaniu właściwe dylacye kopii z spraw, komportacyi dokumentow, inwentacyi i administracyi niemniey adcytacyi debitorow, a z tradycyynemi possesorami akta inkwizycyi, kalkulacyi i werefikacyi są wyznaczone; żeby więc kredytorowie i pretensorowie z jakiegokolwiek źrzódła do funduszów zeszłego Wincentego i żyjącego Karola Kuczewskich stosunki mieć mogący, do następney oczewistey rozprawy sub amissione rei stawali, a debitorowie że w ich niestanności nastąpi oczewisty dekret, zatem niedogodnoście przydarzyć się mogące własney winie przypisać będą powinni, wiadomemi byli, ninieysza trzykrotna do Gazet Kuryera Lit. wydaje się awizacya.

---

1. Wincenty Niewiadomski syn Jana i Katarzyny z Ziantarskich Niewiadomskich Półkownikowstwa woysk Polskich w roku 1805 ze szkoł Białostockich wydaliwszy się, żadney nieuczynił do familii swojey odezwy, niżey więc podpisana, rodzona jego siostra, wzywa obywateli, a osobliwie Plebanow, iżby mający wiadomość o życiu lub śmierci rzeczonego Niewiadomskiego, raczył o tem donieść do folwarku Kożan w Obwodzie i powiecie Białostockim położonego, a poniesione na to wydatki, z wdzięcznością zwrócone mu będą. Sokołka 1823 dnia 10 listopada.

Józefa z Niewiadomskich Krzyżanowska.

Ogłoszenie.

3. Po zeyściu z tego świata kupca wileńskiego szlachcica Jerzego Kozłowskiego, Opieka Szlachecka Ptu Wileńskiego, czyniąc zgodne z prawami rozporządzenie w celu zabezpieczenia funduszu przypadającego na nieletnich jego dzieci, oraz dalszych pretensyy, postanowiła: wszelki majątek po kupcu Kozłowskim pozostały, przez pubiczną licytacyą przedać: do wykonania czego, będąc jako Członek Opieki Szlacheckiey przeznaczony, zawiadamiam ninieyszem: że w domu JW. Chorążego Abramowicza, od dnia 20 teraźnieyszego miesiąca odbywać się będzie ciągle po południu od godziny 2giey publiczna wyprzedaż ruchomości, meblow i wszelkich artykułow, jakie zaymować może sklep korzenny, po zeszłym Kozłowskim pozostały, w tymże domie lokacyą mający. Roku 1823 grudnia 12 dnia.

Takowe ogłoszenie przezemnie podane Redakcya w Gazecie Kuryera Litewskiego umieści. Joachim Czyż Sędzia Ziem. Ptu Wileń.